

# SAMORZĄD MIEJSKI



Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 3 (194) marzec 2013

ISSN 1730-5187

**Apel do rządu o odwagę**  
Zgromadzenie Ogólne ZMP w Kołobrzegu

## W NUMERZE

## KRONIKA KRAJOWA

**VI** Dyskusja na tematy strategiczne dominowała na posiedzeniu Komisji Wspólnej 20 marca br. Najwięcej czasu zabrało wypracowanie konsensusu w sprawie dalszych prac nad projektem ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, której zapisy w związku z nadchodzącą nową perspektywą unijną są ważne dla wszystkich rodzajów samorządu terytorialnego..

**VII** Podczas konferencji w Dąbrowie Górniczej „Cities for Citizens - Aktywność obywatelska w rozwoju miast”, która odbyła się 17 stycznia br., przedstawiono polskie i zagraniczne doświadczenia dotyczące tworzenia budżetów partycypacyjnych.

## PROJEKT NORWESKI 2

**VIII** Pod koniec stycznia Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ogłosiło formalnie rozpoczęcie naboru wniosków do otwartego konkursu grantowego na projekty realizowane przez partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego przy udziale przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego lub organizacji przedsiębiorców. W styczniu i lutym odbyły się dwie kolejne konferencje informacyjne dotyczące projektu predefiniowanego.

## FINALIŚCI KONKURSU „SAMORZĄDOWY LIDER ZARZĄDZANIA 2012 – USŁUGI TECZNICZNE”

**X** Elk, Kraków, Słupsk i Wodzisław – to pierwsi finaliści szóstej edycji konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2012”, poświęconej usługom technicznym, których osiągnięcia prezentujemy w „Samorządzie Miejskim”. Wszystkie opisane projekty dotyczą komunalnej gospodarki mieszkaniowej.

## MIASTA JUBILEUSZOWE

**XII** Gdy Piła otrzymywała prawa miejskie Polska przeżywała swój „złoty wiek”, państwo Jagiellonów było wtedy w rozkwicie i uważam, że – pomimo naszego zamiłowania do narzekania - jesteśmy w podobnym momencie dziejowym Europy, bo jeśli popatrzymy zarówno na rozwój, na jakość życia, to dziś znów możemy mówić o złotych czasach – mówi w roku jubileuszu 500-lecia miasta prezydent Piły, Piotr Głowski.

Na okładce: Obrady XXXIV Zgromadzenia Ogólnego ZMP w Kołobrzegu. Fot. E. Parchimowicz

Zgromadzenie Ogólne ZMP w Kołobrzegu

# Apel do rządu o odwagę

Z udziałem delegatów do Związku Miast Polskich z całego kraju w dniach 28 lutego – 1 marca 2013 r. odbyło się w Kołobrzegu XXXIV Zgromadzenie Ogólne Związku. Podczas spotkania reprezentanci miast zdecydowali, iż wśród priorytetów działania Związku na 2013 rok znajdą się kwestie edukacji, finansów i ustawy „śmiecioviej” oraz konsolidacji środowiska samorządowego.

Delegaci wysłuchali sprawozdania Zarządu o działalności w minionym 2012 roku. Prezes Ryszard Grobelny przypomniał zebranych, że dzięki znacznym środkom pozyskanym z innych, niż składki członkowskie źródła, Związek poszerzył zakres swojej działalności obejmującej m.in. monitoring rozwoju miast i wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastami. Lobbying legislacyjny, prowadzony za pośrednictwem Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, komisji sejmowych i senackich oraz poprzez Kancelarię Prezydenta RP, obejmował w ubiegłym roku wiele spraw, z których najważniejszy był spór z ministrem finansów w sprawie procedury ograniczania nadmiernego deficytu oraz kwestia przywrócenia równowagi w drastycznie osłabionym systemie dochodów JST. Związek aktywnie zajmował się ponadto kwestię nowego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych, projektem zmian w Karcie Nauczyciela i ustawą o systemie oświaty, a także tzw. „prezydenckim” projektem. Ogółem zaopiniował 90 projektów ustaw i 40 projektów rozporządzeń.

Delegaci przyjęli zarówno sprawozdanie z działalności Zarządu Związku, jak i sprawozdanie z wykonania budżetu oraz zapo-

znali się z bilansem za 2012 rok. Przyjęli też budżet na kolejny rok

## MAC za większą swobodą

Gościem spotkania była **Magdalena Młochowska**, podsekretarz stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji. Zarekomendowała przedstawicielom miast raport, jaki jej resort przygotował na temat sytuacji polskiego samorządu. Mówiła o celach, jakie przyświecały jego autorom.

- *Podstawowym celem nad raportem było pokazanie szerszej opinii publicznej czym jest samorząd i jak ważną pełni rolę oraz jak ogromne zadania wykonuje - mówiła minister Młochowska. - Problematyka samorządowa nie funkcjonuje w opinii publicznej tak często, jak byśmy chcieli.*

Przy tworzeniu raportu chodziło także o zdiagnozowanie najważniejszych problemów samorządu. Ministerstwo postanowiło w swoich działaniach skupić się na doprowadzeniu do ustanowienia większej swobody dla samorządów w wykonywaniu ich zadań własnych. - *Nie macie odpowiednich warunków, by lepiej świadczyć usługi publiczne. Dlatego przygotowaliśmy projekt ustawy na ten temat - mówiła pani minister.*



Prezes ZMP, Ryszard Grobelny, w imieniu Zarządu Związku złożył sprawozdanie z działalności w 2012 roku.

Fot. E. Parchimowicz



Na spotkanie do Kołobrzegu przyjechała m.in. posłanka Ligia Krajewska, Magdalena Młochowska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji oraz Wiesław Sikorski reprezentujący Kancelarię Prezydenta RP.

Fot. E. Parchimowicz

Zaapelowała do przedstawicieli miast o zgłaszanie propozycji zmian w różnych dziedzinach, które ułatwiłyby samorządom codzienne funkcjonowanie.

## Karta Nauczyciela to za mało

Wiceminister edukacji narodowej **Przemysław Krzyżanowski** przywiózł do Kołobrzegu propozycje zmian w Karcie Nauczyciela; te same, które minister Krystyna Szumilas zaprezentowała opinii publicznej 31 stycznia br. Delegaci do Związku ocenili je jako zbyt zachowawcze i skrytykowali fakt, że MEN jednocześnie nie przystąpił do prac nad zmianami w ustawie o systemie oświaty. Takiego łącznego traktowania problemów oświatowych domagało się środowisko samorządowe podczas niedawnego Kongresu Oświaty. Samorządowcy argumentowali, że zmiany w Karcie Nauczyciela nie zadziałają bez jednoczesnej naprawy całego systemu. W Sejmie chcemy rozmawiać o obu tych kwestiach, a nie tylko o Karcie Nauczyciela - mówili podkreślając jednocześnie, że do takich zmian potrzeba odwagi.

- *My - samorządowcy - powinniśmy zarządzać bazą szkolną, a nauczycieli powinniśmy opłacać polski rząd - mówił Marek Miros, wiceprezes ZMP, burmistrz Gołdapi. - Wtedy dyskusja o związkach zawodowych i przepychanki z nimi w ogóle nas by nie dotyczyły. Bardzo chętnie zajmiemy się rozwojem bazy szkolnej i sportowej, co z powodzeniem czynimy od lat.*

Z kolei prezes ZMP, **Ryszard Grobelny** przypomniał zebranych, że istnieją w Europie systemy, w których jeżeli w danym obwodzie szkolnym jest za mało uczniów, szkoły są likwidowane z mocy prawa.

- *Dlaczego u nas nie wolno łączyć placówek oświatowych w ramach jednego obwodu, tylko trzeba je likwidować? - pytał prezydent Poznania. - Mam wrażenie, że politycznie komuś należy na takim rozwiązaniu, by to samorządy funkcjonowały pod pręgierzem likwidacji szkół. Ten ktoś zapomina, że problemy zawsze źle wpływają na rządzących całym krajem. To taka generalna zasada.*

## Akcja większa niż 8 miliardów

Przedstawiciele miast wysłuchali też informacji o aktualnym stanie prac nad obywatelskim projektem zmian w ustawie o dochodach JST w Sejmie. Przypomnijmy, że 6 grudnia 2012 r. odbyło się pierwsze czytanie projektu, po którym trafił on pod obrady podkomisji sejmowej kierowanej przez posła Waldy Dzikowskiego. W najbliższym czasie spodziewane jest pierwsze posiedzenie tego gremium poświęcone obywatelskiemu projektowi.

- *Po złożeniu przez nas projektu do Sejmu zostały opracowane materiały analityczne - mówił Andrzej Porawski, pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej. - Powstały opracowania profesora Wojciecha Misiąga, BGK oraz PKO BP, które są niezwykle ważne, bo potwierdzają, że nie wyskoczyliśmy z naszym projektem jak Filip z konopi, ale rzetelnie wszystko policzyliśmy.*

Związek zapowiedział przeprowadzenie w najbliższych tygodniach cyklu debat regionalnych w miastach wojewódzkich, podczas których lokalni samorządowcy będą na konkretnych przykładach, liczbach i kwotach przedstawiali parlamentarzystom ubytki, jakie ponoszą w swoich budżetach samorządy na

skutek zmian w prawie wprowadzonych w minionych latach przez parlament i rząd. Na debaty zaproszone zostaną również media.

- *Od 2007 roku informowaliśmy kolejne rządy, jak zmieniają się finanse JST. Dziś już wiemy, że ani razu nie pomyliliśmy się - mówił A. Porawski. - Złożyliśmy w Sejmie ponad 300 tysięcy podpisów i mamy plan działania. Te zebrane podpisy należy traktować jako pewien początek.*

## Priorytety dla Związku

Zebrani w Kołobrzegu delegaci ZMP dyskutowali o priorytetach działań Związku w 2013 roku. Uznano, że wciąż gorącymi tematami będzie edukacja, finanse oraz losy ustawy śmiecioviej. O sprawach priorytetowych dla polskich miast będzie okazja do rozmów m.in. w czerwcu podczas organizowanego w Świdnicy Kongresu Regionów, a także we wrześniu w Krakowie, gdzie Związek zorganizuje doroczny Kongres Miast Polskich. Na pewno stosunkowo nowym tematem do rozmowy jest sprawa większej samodzielności samorządów, m.in. w realizacji zadań własnych, a także kwestia konsolidacji środowiska samorządowego.

## Obywatele w życiu miast

W drugim dniu Zgromadzenia Ogólnego ZMP odbyła się debata pt. *Obywatele w życiu miast*. Impulsem do tej rozmowy był prezydencki projekt ustawy o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego w jego poprzedniej fatalnej wersji, który usiłował zadekretować udział obywateli w życiu publicznym. Drugim powodem podjęcia na Zgromadzeniu Ogólnym tematyki udziału obywateli w życiu publicznym był fakt, że 2013 rok został ogłoszony Europejskim Rokiem Obywateli. Zarząd ZMP poddając ten temat pod rozmowę chciał umożliwić miastom zaprezentowanie dobrych praktyk w zakresie partycypacji obywateli, a także stworzyć możliwość sformułowania przez przedstawicieli miast rekomendacji w tej dziedzinie.

W Kołobrzegu swoje dobre doświadczenia we włączaniu mieszkańców w życie miasta zaprezentowały Chełm, Dąbrowa Górnicza, Gdańsk, Łódź, Sopot, Poznań i Warszawa.

**Ewa Parchimowicz**

Stanowiska podjęte przez Zgromadzenie Ogólnego ZMP oraz prezentacje z debaty pt. *Obywatele w życiu miast* można znaleźć [tutaj](#)

Zarząd ZMP w Kołobrzegu

# Potrzebna odważna deregulacja

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Kołobrzegu 28 lutego br. prezes ZMP, Ryszard Grobelny zwrócił uwagę, że dyskusja o art. 243 jest problemem zastępczym, gdyż faktyczny problem stanowi strukturalne niedofinansowanie samorządu.

W sprawie art. 243 ustawy o finansach publicznych, podkreślano nierówność między budżetem państwa a samorządowym. Zapis art. 243 jest zbyt daleko idący, a sytuacja staje się niemożliwa do zaakceptowania.

W trakcie posiedzenia członkowie Zarządu przygotowali projekty stanowisk na Zgromadzenie Ogólne dotyczące projektów: ustawy o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym na rzecz rozwoju

niem problemu zabezpieczenia socjalnego osób, które pełnią funkcję organu wykonawczego gminy przez więcej niż dwie kadencje. Prezydenci i burmistrzowie wyrazili też zaniepokojenie, jaki los spotka ten projekt w parlamencie, czy po pozytywnej opinii ze strony ZMP ma on szansę na podjęcie w niezmienionym kształcie.

W kwestii rządowego projektu o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zaapelowano o jego

szybkie uchwalenie. Doceniono, że projekt wprowadza do polskiego porządku prawnego pojęcie polityki miejskiej i instrumenty jej prowadzenia. Zgłoszono jednak do niego ważne uwagi, wymagające rozpatrzenia przed skierowaniem go do parlamentu, dotyczące: braku partnerstwa między gminami, powiatami a samorządem województwa w sprawie miejskich obszarów funkcjonalnych, braku pełnej autonomii gmin

w kształtowaniu lokalnych obszarów funkcjonalnych czy konieczności ustawowego usytuowania lokalnych strategii rozwoju i programów. Zdaniem członków Zarządu ZMP, zarząd województwa nie może narzucać kształtu miejskich obszarów funkcjonalnych, a decyzja o obszarze funkcjonalnym powinna być lokalna. Udzielono wsparcia dla kierunku prac, jaki wytycza projekt ustawy o poprawie warunków funkcjonowania JST (MAiC). Deregulacja jest potrzebna szczególnie w dziedzinie pomocy społecznej i oświaty. Prezes ZMP, Ryszard Grobelny powiedział, że „to dobry kierunek, szkoda że nie jest bardziej odważny i nie idzie jeszcze dalej”.

Pozytywnie, ale z drobnymi uwagami ustosunkowano się do rządowego projektu o uchyleniu ustawy o Funduszu Rozwoju Inwestycji Komunalnych (pieniądze z tego funduszu mają być przekazane do NFOŚ na projekty komunalne). Bez uwag przyjęto projekt zmiany ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (rządowy - druk nr 1067). Udzielono poparcia dla idei projektu zmiany ustawy o systemie oświaty (SP; dostęp do opieki medycznej w szkołach), ale uznano, że nie może się to odbywać kosztem samorządu.

Nie wydano opinii w sprawie projektu zmiany ustawy o systemie oświaty (PiS, szkoły rolnicze), autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o świadomym rodzicielstwie (SLD), rozporządzenia MAC ws. warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego, zmiany rozporządzenia MTBiGM ws. szczegółowych czynności organów w sprawach związanych z dopuszczeniem pojazdu do ruchu oraz wzorów dokumentów w tych sprawach.

Negatywnie oceniono projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej (SLD; nie wliczanie do dochodu połowy dodatku mieszkaniowego w sytuacji występowania o zasiłek stały) oraz projekt poselski o dochodach JST (PSL; wprowadzenie subwencji środowiskowej).

Ustalono, że na następnym posiedzeniu Zarządu zostanie podjęte całościowe stanowisko w sprawie ustawy o ogrodach działkowych po przejrzaniu wszystkich dotychczasowych propozycji zmian regulacji. Prezes ZMP podkreślił, że to istotny problem społeczny, gdyż dotyczy powszechnej formy spędzania wolnego czasu przez mieszkańców. Jego zdaniem, należy go jednak podjąć i uporządkować wiele kwestii z nim związanych (podatki, prawo do zamieszkiwania, monopol jednej instytucji).

W sprawie senackiego projektu o usunięciu z nazw dróg, ulic, mostów, placów i innych obiektów symboli ustrojów totalitarnych, zwrócono uwagę na skutki finansowe, jakie niesie ze sobą ta propozycja, która jest – oprócz tego - niezgodna z zasadą samodzielności organów JST w tym zakresie.

Joanna Proniewicz



- To dobry kierunek, szkoda że nie jest bardziej odważny i nie idzie jeszcze dalej – tak skomentował projekt ustawy o poprawie warunków funkcjonowania JST (MAiC) prezes ZMP, Ryszard Grobelny. - Deregulacja jest potrzebna szczególnie w dziedzinie pomocy społecznej i oświaty.

Fot. J. Proniewicz

lokalnego i regionalnego oraz o zmianie niektórych ustaw („prezydencki”), zmiany ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawy o poprawie warunków funkcjonowania JST (MAiC). Uznano, że projekt „prezydencki” jest wart, aby go poprzeć, przy czym nie zaakceptowano propozycji dotyczących obligatoryjnego tworzenia konwentu powiatowego, zinstytucjonalizowanej formy na szczeblu regionalnym, zniesienia progu ważności referendum lokalnego. Zwrócono ponadto uwagę na fakt nieumieszczenia w obecnym projekcie innych postulatów (np. dotyczących przejmowania zarządzania ruchem w mieście), a także przypomniano o konieczności rozwiąza-

Zarząd ZMP w Mławie

# Zasady dla ogrodów

W trakcie posiedzenia, które miało miejsce w Mławie 22 marca br., członkowie Zarządu ZMP dyskutowali na temat koniecznych zmian dotyczących ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego.

Przedstawiciele miast zasiadający w Zarządzie ZMP przeanalizowali trzy projekty ustaw, które obecnie znajdują się w Sejmie – Solidarnej Polski, obywatelski oraz Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Żaden z nich nie spełnia wszystkich warunków, aby mógł zostać zaakceptowany w całości. Niemożliwe jest do poparcia – zdaniem samorządowców – powszechne uwłaszczenie działkowców. Pożądana jest za to komunalizacja państwowych gruntów pod ogrodami działkowymi. W dyskusji podkreślano, że nikt nie chce wojny między JST a działkowcami. Jednak uregulowania wymagają pewne kwestie, jak np. ogrody tymczasowe, które zostały przekształcone z mocy prawa na stałe ogrody działkowe. Ryszard Grobelny, prezes ZMP, prezydent Poznania przypomniał, że ogrody działkowe były kiedyś zakładane na gruntach prywatnych i powinien zostać stworzony modelowy system stowarzyszenia się użytkowników ogrodów działkowych (każdy powinien mieć możliwość założenia ogrodu działkowego), a także system ich likwidacji (np. umówienie się na określony czas, np. 20 lat). Konieczna wydaje się też funkcjonalna definicja ogrodów działkowych, a nie własnościowa, nie prawo niezbywalne, tylko użytkowanie.

Warto zastanowić się również nad podatkiem od nieruchomości. Trzeba na pewno wykreślić podmiotowe zwolnienie PZD z płacenia podatków. Ustalono, że na podstawie tej dyskusji powstaną zasady dla ustawodawcy dotyczące kwestii ogrodów działkowych.

Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP zwrócił uwagę prezydentów i burmistrzów, że w ostatnim czasie powstały ciekawe opracowania. Jednym z nich jest tzw. Raport Hausnera na temat kondycji samorządu (<http://stansamorza-du.pl/>), z którego wynika, że konieczna jest reforma całego systemu. Drugim jest raport dr. Wojciecha Misiąga na

temat sytuacji finansowej, a trzecim – dr Jacka Sieraka i dr Michała Bitnera na temat środków niezbędnych do zapewnienia krajowego wkładu publicznego do projektów realizowanych w ramach średniookresowych ram finansowych 2014-2020 (raport). Po raz pierwszy daje on prognozę finansów samorządowych do 2022. Wynika z niego, że w 2020 roku 2100 JST nie zbilansuje budżetu. Rysuje się wyraźne zagrożenie dla Polski - pieniądze z UE nie zostaną przez Polskę wydane. Prezes ZMP podkreślił, że doku-



Zarząd ZMP opowiada się za utrzymaniem obecnego zapisu dotyczącego ustawy o gospodarce komunalnej, który umożliwia funkcjonowanie spółkom gminnym ważnym dla rozwoju gminy

Fot. J. Proniewicz

menty te mówią to, o czym samorządy wiedzą od lat i starają się artykułować na różnych spotkaniach.

Zarząd pozytywnie odniósł się do projektu ustawy o zmianie ustawy o PIT i CIT (MF, spółki komandytowo-akcyjne opodatkowane podatkiem CIT, do tej pory tylko PIT), projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górnicze (MŚ), projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska (MŚ), rozporządzenia MKiDzN w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożących ich zniszczeniem lub utratą, rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształce-

nia, wychowania i opieki dla młodzieży i dzieci niepełnosprawnych.

Za wytyczający dobry kierunek członkowie Zarządu uznali natomiast projekt ustawy o zmianie ustawy o drogach publicznych (SP), który jest korzystny dla gmin (droga równoległa do krajowej, jeśli są ważne obiekty, staje się automatycznie drogą wojewódzką), ale nie rozwiązuje całościowo problemu związanego z obwodnicami. Z drobnymi poprawkami zaakceptowano rozporządzenie MŚ ws. składowisk odpadów (MŚ). W opinii na temat projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (SLD), który zakłada, że biblioteka szkolna może być publiczną, zaznaczono, że powinno być również odwrotnie. Reprezentanci miast członkowskich pozytywnie ustosunkowali się do założeń projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (MNiSW, zapewnienie lepszej jakości kształcenia w uczelniach zawodowych, ułatwienia dla kształcenia ludzi dorosłych - eksternistyczne egzaminy), a także, choć z uwagami, do założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami (MTBiGM).

Z kolei negatywnie zaopiniowano projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym (RP), rozszerzający dotychczasowe zakazy zatrudnienia radnych oraz członków ich rodzin w JST, oraz projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej, ustawy o samorządzie województwa i ustawy o samorządzie powiatowym (PO). Ten drugi ogranicza zakres działalności

gospodarczej gmin. Spółki będą mogły działać bowiem w określonych dziedzinach, dlatego Zarząd ZMP opowiada się za utrzymaniem obecnego zapisu, który umożliwia funkcjonowanie spółkom gminnym ważnym dla rozwoju gminy, a zarządzającym m.in. lotniskami, targami, transportem, giełdami ogrodnictwami. Nie wyrażono akceptacji dla projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (SP, bezpośrednie wybory marszałka i starosty), projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (RP, wiedza o partnerskich relacjach w szkołach), projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym (SLD, radary).

Joanna Proniewicz

Z Komisji Wspólnej...

# Polityka rozwoju i Raport Hausnera

Dyskusja na tematy strategiczne dominowała na posiedzeniu Komisji Wspólnej 20 marca br. Najwięcej czasu zabrało wypracowanie konsensusu w sprawie dalszych prac nad projektem ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, której zapisy w związku z nadchodzącą nową perspektywą unijną są ważne dla wszystkich rodzajów samorządu terytorialnego.

Znowelizowana ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju ma stworzyć podstawy prawne do przygotowania przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zasad wdrażania programów unijnych na lata 2014-2020. Dlatego też jej zapisy są ważne dla wszystkich JST – od nich będzie zależała możliwość skorzystania ze środków unijnych w kolejnej perspektywie, ona też przesądza o sposobie współdziałania w tych kwestiach samorządów lokalnych i regionalnych. I na tym tle doszło do ostrego sporu między reprezentantami gmin i powiatów a województwami, ponieważ zapisy w projekcie stawiają samorząd województwa w uprzywilejowanej pozycji.

Stanowisko przedstawiceli gmin i powiatów mocno wsparł **Michał Boni**, współprzewodniczący Komisji ze strony rządowej, którego ostra wypowiedź wzbudziła aplauz samorządowców:

- Gdyby efektem ubocznym tego projektu było to, że wszelkie działania podejmowane przez samorządy różnych szczebli mogły się odbywać tylko za zgodą marszałka województwa, to takie rozwiązanie uważam za absurdalne z punktu widzenia logiki rozwojowej państwa. Dodał też, że byłoby „polskim absurdem do dziesiątej potęgi”, gdyby marszałek województwa forsował rozwiązania, którym przeciwny jest prezydent największego miasta na danym obszarze.

Z dyskusji z wiceministrem rozwoju regionalnego, **Pawłem Orłowskim** wynika, że intencje projektodawców i samorządowców są podobne, jednak zapisy trzeba zmienić, bo na dziś są nie

do przyjęcia. Ostatecznie Komisja Wspólna nie podjęła opinii w sprawie projektu, skierowała go jednak do dalszych prac, a kolejne spotkanie poświęcone rozwiązaniu kwestii spornych odbyło się 25 marca br. w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Potem KWRIST przyjmie opinię w trybie obiegowym.

Emocje wzbudził też projekt założeń ustawy o poprawie warunków świadczenia usług przez jednostki samorządu terytorialnego. Zawiera on kilkadziesiąt zmian



Członkowie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego podczas posiedzenia 20 marca br.

Fot. H. Hendrysiak

mających usprawnić działanie JST. Dzień przed posiedzeniem Komisji Wspólnej samorządowcy dowiedzieli się z ust **Magdaleny Młochowskiej**, wiceminister administracji i cyfryzacji, że resort wycofuje się z umożliwienia łączenia bibliotek szkolnych i publicznych. Początkowo **Mariusz Poznański**, współprzewodniczący Komisji Wspólnej zapowiedział, że bez spełnienia tego postulatu Związek Gmin Wiejskich zaopiniuje projekt negatywnie. Jednak minister **Boni** zagroził, że jeśli samorządowcy negatywnie zaopiniują projekt i wszystkie w nim zawarte narzędzia zmian z powodu bibliotek, on zrezygnuje z wprowadzenia całego projektu. Stanowisko złagodził sekretarz **Andrzej Porawski**, który przy-

pomniał, że postulat łączenia bibliotek ma już 20-letnią historię. - *Chcieliśmy powiedzieć, że w tej propozycji łączenia bibliotek stanowczo popieramy rząd* Ostatecznie Komisja zaakceptowała projekt z uwagą, że zdaniem strony samorządowej kwestia bibliotek powinna być w niej uwzględniona, a także z uwagą natury ogólnej, że należy kontynuować prace i wprowadzać kolejne rozwiązania usprawniające działanie samorządu terytorialnego.

W drugiej części spotkania odbyła się zaplanowana w ramach debat systemowych dyskusja nad tzw. Raportem Hausnera dotyczącym stanu samorządu terytorialnego. Autorzy zdiagnozowali m.in. osiem dysfunkcji działania samorządu terytorialnego, w tym dysfunkcję etatystyczną, autokratyczną, biurokratyczną, finansową, przestrzenną czy absorpcji środków unijnych. Zdaniem autorów raportu czas na trzeci etap reformy samorządowej, gdyż pozostawienie sytuacji bez zmian oznacza dalszą patologizację i w konsekwencji upadek samorządności. Prof. Hausner uważa, że proces reformowania samorządu powinien się zacząć w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, przy wspólnym działaniu ministrów i samorządowców.

Samorządowcy mieli wiele uwag do raportu, choć generalnie zgadzali się z jego tezami. **Ryszard Grobelny**, Prezes ZMP stwierdził, że w praktyce niemożliwe będzie dokonanie reformy, ze względu na słabość rządu, jak i rozdrobnienie i konflikty po stronie samorządu. Z kolei **Andrzej Porawski**, sekretarz strony samorządowej zaznaczył, że o dysfunkcji finansowej samorządowcy mówią od 2008 roku, ale od tego czasu nikt nie podjął dyskusji na ten temat, choć pojawiają się wciąż nowe raporty.

Minister **Michał Boni** uważa, że nie ma w tej chwili w Polsce przesłanek do wprowadzania głębokich reform (takich jakie istniały np. na przełomie lat 1989/90), dziś trzeba przyjąć raczej model dążenia do celu małymi krokami. Jednak Komisja Wspólna jest rzeczywiście dobrym miejscem do współpracy. - *Komisja Wspólna powinna mieć dobry zespół ekspercki, taki swoisty think tank.* - powiedział Boni.

hh

Stanowisko strony samorządowej w sprawie projektu zmian w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Raport Hausnera oraz szeroką relację z posiedzenia Komisji Wspólnej można znaleźć [tutaj](#).

Budżety partycypacyjne

# Bez sztywnych uregulowań

Podczas konferencji w Dąbrowie Górniczej „Cities for Citizens - Aktywność obywatelska w rozwoju miast”, która odbyła się 17 stycznia br., przedstawiono polskie i zagraniczne doświadczenia dotyczące tworzenia budżetów partycypacyjnych.

O tym, jak trudno jest zaangażować społeczność do pracy nad budżetem mówił **Zbigniew Podraza**, prezydent Dąbrowy Górniczej. Dlatego w jego mieście postanowiono wsłuchać się w to, co mieszkańcy mówią i zbudować dla tej komunikacji trwałe procedury. Budżet partycypacyjny to zestaw zasad umożliwiający mieszkańcom decydowanie o wydatkach z budżetu miasta dotyczących podwórka, ulicy, dzielnicy. Władze oddają pewną część budżetu do dyspozycji mieszkańcom, którzy sami decydują, na co przeznaczyć pieniądze. Jest wiele różnych modeli uczestniczenia obywateli w tworzeniu budżetu. Niektóre stosowane są już od lat, a inne dopiero wprowadzane w niektórych miastach i gminach.

**Jakub Wygnański ze STOCZNI** omówił warunki konieczne do funkcjonowania demokracji partycypacyjnej. Istnieją dwa wymiary obywatelstwa: horyzontalny (civil) - to zaufanie, umiejętności kooperacji, zanurzenie się we wspólnocie, oraz wertykalny (civic) – odnoszący się do hierarchii i relacji władzy. Okazuje się, że funkcjonowanie demokracji nie zależy wyłącznie od instytucji, ale także od praktyk obywatelskich – wymaga minimalnego choćby poziomu praktykowania cnót obywatelskich i elementarnych form politycznego altruizmu. Do cnót obywatelskich J. Wygnański zaliczył m.in.: niezależność, tolerancję, etykę pracy, adaptacyjność, respektowanie innych, umiar w roszczeniach, roztropność, umiejętność oceny rządzących i gotowość do debaty. Przedstawił też podstawowe bariery konsultacji społecznych z punktu widzenia ich organizatorów, takie jak: ograniczenia czasowe i budżetowe, zniechęcające doświadczenia niskiego zaangażowania uczestników, partykularne interesy uczestników komunikacji, niewystarczająca praktyczna wiedza na temat prowadzenia konsultacji, brak wiedzy i kompetencji po stronie uczestników. Bariery po stronie uczestników to przede wszystkim: zbyt krótki okres trwania konsultacji, prowa-

dzenie ich na zbyt późnym etapie, poczucie fasadowości i pozorności procesu, brak wiary w to, że urzędnicy uznają zgłaszane opinie oraz konsultowanie nie tego, co jest istotne dla obywateli. Warto przy wszelkich konsultacjach opierać



Konferencja została zorganizowana w trakcie trwania Europejskiego Roku Obywateli przez Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej wspólnie ze Związkiem Miast Polskich oraz Pracownią Badań i Innowacji Społecznych STOCZNIA.

Fot. J. Proniewicz

się na siedmiu zasadach: dobrej wierze (strony słuchają się nawzajem i wykazują wolę zrozumienia odmiennych racji), powszechności (każdy zainteresowany powinien dowiedzieć się o konsultacjach i móc wyrazić swój pogląd), przejrzystości, responsywności (każdemu, kto zgłosi opinię, należy się merytoryczna odpowiedź w rozsądnym terminie), koordynacji (konsultacje powinny mieć gospodarza), przewidywalności (zaplanowany sposób, oparty o czytelne reguły) oraz poszanowania dobra ogólnego i interesu publicznego. Jakub Wygnański zaprezentował również ciekawe techniki partycypacyjne, narzędzia przydatne w lokalnych działaniach obywatelskich, takie jak np.: [MamPrawoWiedziec.pl](#), [MamZdanie.org.pl](#), [MojaPolis.pl](#), [NaszaKasa.org.pl](#), [NaprawmyTo.pl](#), [Decydujmyrazem.pl](#).

Wieloletni badacz budżetów partycypacyjnych **Giovanni Allegretti** z University of Coimbra (Portugalia), przedstawił, jak one funkcjonują na świecie. Obecnie na świecie tworzonych jest ok. 1800 budżetów partycypacyjnych, w tym

w Europie ok. 200. Budżety są procesem demokratycznym, związanym z zaangażowaniem obywateli w proces tworzenia współdecydowania i wzajemnego zaufania. Zdaniem G. Allegratti możliwość decydowania obywateli o wydawaniu mniejszych środków bardziej motywuje ich niż włączenie w dyskusję na temat np. lotniska. Można wyróżnić trzy modele budżetów partycypacyjnych: terytorialny (dotyczy danego obszaru, sąsiedztwa), tematyczny (2-3 dziedziny)

oraz autorski (skierowany np. tylko dla młodych ludzi). W trakcie wdrażania budżetów partycypacyjnych należy uwzględniać prawdziwe życie mieszkańców i zapewnić odpowiednie miejsce do debaty, które sprzyja wymianie poglądów (np. mniejsze stoliki w dużej sali). Władze lokalne nie mogą mówić, że coś jest niewykonalne. Trzeba szukać możliwości realizacji danego pomysłu. Warto rozmawiać w kontekście budżetów nie tylko o wydatkach, ale też o przychodach. W niektórych krajach mieszkańcy decydują nawet o 20% całego budżetu. Na przykład w Poznaniu jest to 10 mln zł.

Jak zapewnił **dr Robert Gawłowski**, doradca Ministra Administracji i Cyfryzacji, realizowane już w naszym kraju budżety partycypacyjne pokazują, że taka możliwość istnieje i nie ma konieczności wprowadzania nowych regulacji prawnych. Pionierem w tej dziedzinie jest miasto Sopot. Budżet partycypacyjny wprowadziło również miasto Poznań i Dąbrowa Górnicza. Przygotowuje się do wdrożenia Łódź. Przedstawiciele poszczególnych samorządów omówili swoje doświadczenia w tej dziedzinie, a także wzięli udział w dyskusji na ten temat. Podkreślano, że takie rozwiązanie nie tylko zwiększa zaufanie mieszkańców, ale podnosi też jakość życia w mieście. Ponadto niepotrzebne są żadne sztywne uregulowania prawne, wystarczy jedynie społeczna umowa.

W następnym numerach „SM” będziemy prezentować przykłady budżetów partycypacyjnych w polskich miastach.

Joanna Proniewicz

Konferencja informacyjna dla partnerstw (5)

# Ruszył nabór do Programu Regionalnego

Pod koniec stycznia Ministerstwo Rozwoju Regionalnego jako operator programu „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego” ogłosiło formalnie rozpoczęcie naboru wniosków do otwartego konkursu grantowego na projekty realizowane przez partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego przy udziale przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego lub organizacji przedsiębiorców.

W związku z tym 28 stycznia 2013 r. w Warszawie odbyła się kolejna konferencja informacyjna dotycząca projektu predefiniowanego *Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego*.

Było to piąte już spotkanie zorganizowane przez Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich i Związek Gmin Wiejskich RP z myślą o uczestnikach partnerstw samorządowych, które będą ubiegać się o dotacje w ramach Programu Regionalnego MF EOG 2012-2016 „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego”.

25 stycznia br. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ogłosiło formalnie rozpoczęcie naboru wniosków do otwartego konkursu grantowego. Wnioski można składać do 19 kwietnia br. Podczas warszawskiej konferencji przedstawiciele MRR zaprezentowali założenia konkursu oraz jego regulamin. Zasadniczym celem konkursu jest wypracowanie mechanizmów efektywnej współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego lub organizacjami przedsiębiorców w zakresie wspólnego rozpoznawania i rozwiązywania problemów o charakterze wykraczającym poza granice jednej jednostki samorządu. Granty mają wesprzeć miasta i jednostki samorządu leżące na ich obszarach funkcjonalnych w zaplanowaniu wspólnych zintegrowanych działań w dziedzinach wymagających interwencji.

Kwalifikowane produkty konkursu to m.in.: zintegrowane strategie rozwoju dla całego obszaru miejskiego w wymiarze ogólnym lub sektorowym, strategie i polityki sektorowe dla obszaru funkcjonalnego, plany operacyjne do takich strategii, studia wykonalności dla planowanych przedsięwzięć, dokumentacja projektowo-kosztorysowa oraz środowiskowa, czy plan rozwoju instytucjonalnego partnerstwa.

Strategie czy też plany przygotowane przez partnerstwa powinny obejmować



Głównym powodem styczniowej konferencji informacyjnej dla partnerstw było ogłoszenie przez przedstawicieli MRR naboru wniosków do konkursu grantowego w ramach Programu Regionalnego.

Fot. E. Parchimowicz

wać w sposób zintegrowany problemy istotne dla samorządów i społeczności lokalnych. Może to być przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, lokalny rynek pracy, zadania oświatowo-edukacyjne, polityka mieszkaniowa, kształtowanie przestrzeni publicznej, problemy zmian demograficznych, infrastruktura transportowa, a także inne zagadnienia ważne dla rozwoju lokalnego danego obszaru zwłaszcza z zakresu 11 priorytetów funduszy strukturalnych UE na lata 2014-2020.

Środki dostępne w ramach konkursu to 7 401 548 euro. Poszczególne projekty mogą otrzymać dofinansowanie w wysokości od 350 000 do 550 000 euro. Wymagane będzie 15-procentowe współfinansowanie ze strony beneficjenta.

- *Na naszych oczach dokonuje się znacząca rewolucja jeśli chodzi o współpracę pomiędzy jednostkami samorządowymi w Polsce - mówił otwierając konferencję Tomasz Potkański, kierownik projektu predefiniowanego. - Z jednej strony nadziedziczył dla tego procesu naturalny czas, z drugiej zmieniła się polityka państwa wobec współpracy pomiędzy JST wraz z przyjęciem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, założeń Polityki miejskiej, wraz z wysłanymi już do Brukseli założeniami umowy partnerskiej. Dziś tak naprawdę wiemy już, na jakich warunkach ta współpraca partnerska między JST będzie wspomagana przez państwo. To, co do tej pory było bardzo trudne lub wręcz niemożliwe, powoli stanie się codziennością.*

Uwarunkowaniem bardzo pozytywnym, które wspomaga ten proces jest fakt, że pojawiły się dwa źródła finansowania przygotowania wspólnych programów dla partnerstw samorządowych, działających na miejskich obszarach funkcjonalnych. To, zdaniem Tomasza Potkańskiego, bardzo pozytywny znak, że naturalne zainteresowanie tematyką współpracy i współdziałania JST jest wspierane w sposób instytucjonalny. - *To zupełnie nowa jakość w działaniach samorządowych. Zmiana w myśleniu o współpracy na poziomie lokalnym buduje i cieszy - mówił kierownik projektu predefiniowanego.*

Przypomnijmy, że do projektu predefiniowanego *Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego* zgłosiło się 61 partnerstw. W każdym działa średnio od 5 do 10 partnerów samorządowych. W efekcie tego ok. 700 jednostek samorządu jest zainteresowanych udziałem w programie.

Ewa Parchimowicz

Konferencja informacyjna dla partnerstw (6)

# O doświadczeniach zagranicznych

Podczas szóstej konferencji informacyjnej dotyczącej projektu predefiniowanego, która odbyła się 15 lutego br. w Warszawie, uczestnicy mogli zapoznać się z prezentacją na temat doświadczeń zagranicznych dotyczących współpracy międzysamorządowej.

Większość partnerstw, które zgłosiły się do projektu predefiniowanego jest już bardzo zaawansowanych w przygotowywaniu się do złożenia wniosków do MRR, pomimo że nie wszystkie wnioski otrzymają dofinansowanie. - *Jesteśmy głęboko przekonani, że nasza działalność w fazie projektu predefiniowanego nie będzie czasem straconym, ponieważ przede wszystkim w nowej perspektywie finansowej UE partnerstwo w większości projektów i funduszy będzie wymagane, a przynajmniej preferowane. Poza tym pojawiają się inne sygnały w całej Polsce, które wskazują, że wspólne budowanie projektów rozwojowych będzie korzystniejsze niż osobno. Jesteśmy zadowoleni z takiej zmiany podejścia w samorządach - mówił Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP. Zapowiedział, że po otrzymaniu grantów realizujący projekt predefiniowany będą nadal monitorować te partnerstwa, które otrzymają dofinansowanie, po to, aby po pierwsze przygotować wnioski legislacyjne, jakie zmiany w prawie są potrzebne, a po drugie - wyciągać wnioski o charakterze edukacyjnym i zbudować bazę dobrych praktyk zawierającą przykłady ciekawych partnerstw.*

Profesor UE w Poznaniu **Jacek F. Nowak** przedstawił doświadczenia wybranych państw europejskich w dziedzinie współpracy samorządowej. Kraje Europy Zachodniej przez ostatnie pół wieków doświadczyły bardzo szybkiego wzrostu gospodarczego i zmian społecznych, co postawiło wielkie wyzwania przed historycznie ukształtowanymi, często małymi, samorządami terytorialnymi. Jedną ze strategii sprostania tym wyzwaniom, jest właśnie współpraca międzysamorządowa w dziedzinie dostarczania

usług publicznych oraz planowania i koordynacji. Dzięki takiej trwałej współpracy, angażującej samorządy lokalne, możliwe jest nie tylko dostarczanie usług, ale też uzyskanie ich wyższej jakości i przy niższych kosztach.

Zakres działania partnerstw w Europie zwykle skupia się na jednym celu, czasem realizują one różne rodzaje usług i zadań. Dominują układy współpracy horyzontalnej, a wertykalne układy (samorząd lokalny, regionalny, agencje rządowe) najczęściej są



W trakcie spotkania uczestnicy konferencji pytali przedstawicieli MRR m.in. o sposób liczenia punktów, rozliczania dodatku zadaniowego jako kosztu kwalifikowanego, o realny okres rozpoczęcia realizacji projektów, które dostaną dofinansowanie, o formy umowy partnerskiej.

Fot. J. Proniewicz

wymuszone polityką krajową. Specyficznym przykładem układu wertykalnego są partnerstwa metropolitalne.

Profesor stwierdził, że w Polsce do tej pory brakowało polityki państwa wspierającej powstawanie partnerstw. Aktualne formy współpracy są odpowiednie do świadczenia pojedynczych usług, natomiast nie sprzyjają funkcjonowaniu partnerskich organizacji dostarczających różnorodne usługi publiczne czy tworzeniu partnerstw w układzie wertykalnym. Brakuje efektywnych form współpracy dotyczącej planowania i aktywnej koordynacji w układzie horyzontalnym. Jedyną istniejącą

czą taką propozycją jest „zespół współpracy terytorialnej”, który pojawił się w projekcie ustawy „prezydenckiej” o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym.

Uczestnicy spotkania mogli zapoznać się z założeniami bazy danych ułatwiającej finansowanie planowanych inwestycji przez JST tworzące partnerstwa. **Jan Maciej Czajkowski**, ekspert ZMP ds. finansów, przedstawił koncepcję budowy takiej bazy. Chodzi o udostępnienie zainteresowanym JST w prosty sposób zbiorczych informacji o ograniczeniach i uwarunkowaniach partnerstw oraz poszczególnych samorządów dotyczących planowanych wydatków inwestycyjnych. Dane mają ułatwić planowanie udziału wydatków inwestycyjnych poszczególnych JST w projektowanych przedsięwzięciach. Dotyczyć będą m.in. ogólnego poziomu zadłużenia, rocznych kosztów obsługi długu dla JST i partnerstwa, składników wzoru z art. 243 ustawy o finansach publicznych (określających możliwość uchwalenia budżetu i spłaty zadłużenia), możliwości wykorzystania narzędzi finansowych (pożyczki, kredyty,

obligacje) przy planowaniu inwestycji. Źródła danych pochodzić będą wyłącznie z danych instytucji publicznych. Baza będzie budowana dwuetapowo. Początkowa faza obejmie rok 2011 i częściowo 2012. Pełna wersja - zawierająca dane za lata 2010 i 2012 - zostanie utworzona po udostępnieniu przez MF danych za rok 2012.

W trakcie warszawskiej konferencji odbyła się również sesja pytań skierowanych do przedstawicieli MRR na temat konkursu oraz jego regulaminu. Odpowiedzi na nie znajdują się w zakładce [Projekt norweski 2](#).

Joanna Proniewicz



Projekt  
**Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego**

Wsparcie udzielone przez Norwegię, Liechtenstein i Islandię

## KOMUNALNA GOSPODARKA MIESZKANIOWA

SŁUPSK  
W stronę oddłużenia

Praktyka „3 kroki do oddłużenia - program spłaty zadłużenia mieszkańców” zdobyła w konkursie II miejsce w kategorii miasta na prawach powiatu. Zakłada ona zmniejszenie skali problemu, jakim jest zadłużenie mieszkań komunalnych w Słupsku na łączną kwotę 19 mln zł, poprzez wdrożenie wielokierunkowych działań.

Zadłużoną część najemców podzielono wg przyjętych kryteriów na 3 grupy społeczne. Pierwsza grupa to osoby bez możliwości finansowych płacenia czynszu, druga grupa - osoby czasowo posiadające kłopoty związane z brakiem pracy, bądź szczególnymi wydarzeniami losowymi mającymi wpływ na życie rodziny, trzecia grupa - osoby z niską świadomością społeczną na temat konieczności płacenia czynszu.

Analiza stanu faktycznego pozwoliła stworzyć w 2010 roku program oparty na 3 krokach, czyli 3 możliwościach pozbycia się długu. Pierwszy krok - spłata zadłużenia w ratach, bądź prolongata terminu

spłaty. Drugi krok - zamiana mieszkania mająca na celu dostosowanie warunków mieszkaniowych do potrzeb i możliwości płatniczych lokatora, w tym obejmująca zamianę ze spłatą długu. Zamiana realizowana jest poprzez reaktywowane Biuro Zamiany Mieszkań. Trzeci krok - odpracowanie długu, czyli program „Dozorca”.



Rezultatem wdrożenia programu jest m.in. odzyskanie należności w kwocie prawie 400 000 zł oraz odpracowanie długu w kwocie około 200 000 zł.

Fot. Archiwum UM w Słupsku.

Program realizowany jest przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Słupsku. Przy inicjatywie „Dozorca” Przedsiębiorstwo współpracuje ze słupskim Regionalnym Centrum Wolontariatu (RCW) oraz Fundacją na Rzecz Rewitalizacji Miasta Słupska „Moje Miasto Słupsk”. W programie każdy uczestnik posiada kartę czasu pracy. Godziny są sumowane, mnożone przez wartość prac i na podstawie złożonego stosownego wniosku, wnioskodawca zostaje oddłużony o wypracowaną kwotę. Projekt miał początkowo obejmować tylko usługi utrzymania czystości posesji i nadzoru nad zdarzeniami w nieruchomości, jednak w szybkim tempie został uzupełniony o możliwość odbycia wolontariatu w grupach remontowo-budowlanych.

Rezultatem wdrożenia programu jest m.in. przeprowadzenie w ciągu 2,5 roku prawie 200 zamian mieszkań, odzyskanie należności w kwocie prawie 400 000 zł oraz odpracowanie długu w kwocie około 200 000 zł. Poniesione nakłady wynoszą około 30 000 zł. ■

mieszkań, które uzyskano dzięki zamianie, przeznaczono na powiększenie zasobu lokali socjalnych.

Na zrewitalizowanym obszarze mieszczą się obecnie 4 budynki użyteczności publicznej: hala sportowa, placówka pomocowa dla osób bezdomnych, Środowiskowy Dom Samopomocy dla Dorosłych oraz warsztaty samochodowe.

Całkowity koszt budowy 1 mkw mieszkania komunalnego (wliczając koszt budowy pomieszczeń przynależnych i lokali użytkowych oraz zagospodarowanie otoczenia budynku) wyniósł 1 867 zł, przy średniej cenie kosztów budowy nowych mieszkań w Ełku wynoszącej około 3 000 zł. Nie uwzględniając środków finansowych z Funduszu Dopłat, miasto wybudowało 1 m2 nowego mieszkania za 1 281 zł.

Przewidywany koszt inwestycji to 7 294 053 zł, a rzeczywiste koszty inwestycji - 5 508 171 zł. Projekt został dofinansowany z Funduszu Dopłat BGK (wsparcie w wysokości 40% kosztów kwalifikowanych) w kwocie: 1 673 417 zł, przy czym środki własne samorządu stanowiły 69,6% kosztów inwestycji i wyniosły 3 834 754 zł. ■



Dzięki adaptacji budynku pokoszarowego pozyskano w Ełku 66 lokali mieszkalnych.

Fot. Archiwum UM w Ełku

EŁK  
Powojskowa adaptacja

Jednym z finalistów konkursu WW jest praktyka z Ełku „Przebudowa i adaptacja budynku pokoszarowego przy ul. Dąbrowskiego i Kościuszki na budynek mieszkalny wielorodzinny”, która pozwoliła na skrócenie listy oczekujących na mieszkania w mieście.

Miasto zakupiło niezagospodarowany teren o powierzchni 5,85 ha po byłej jednostce wojskowej, leżący w centrum, wraz

z niszczącym czterokondygnacyjnym budynkiem pokoszarowym, a następnie zaadaptowało go na cele mieszkalne.

W ten sposób pozyskano 66 lokali, w tym 55 mieszkań z 4 lokalami dla osób niepełnosprawnych i 11 lokali usługowych. Zostały zaspokojone potrzeby mieszkaniowe osób zarejestrowanych na listach oczekujących, w tym niepełnosprawnych ruchowo. W budynku zamieszkały rodziny ujęte na listach, a także z budynków przeznaczonych do remontu oraz zainteresowane zamianą mieszkania na lokal o wyższym standardzie. Osiem

WODZISŁAW ŚLĄSKI  
Mniejsze koszty ogrzewania

II miejsce w kategorii miasta małe i średnie zdobył projekt „Termomodernizacja budynków wielorodzinnych z wykorzystaniem premii termomodernizacyjnej” z Wodzisławia Śląskiego, dzięki któremu przeprowadzono prace termomodernizacyjne w 8 wspólnotach mieszkaniowych o wartości 4 297 602 zł.

Jednym z głównych problemów gospodarowania zasobami mieszkaniowymi w mieście był wzrost kosztów ogrzewania. W większości mieszkań należących do wspólnot mieszkaniowych, a zarządzanych przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Remontowej, ściany zewnętrzne cechuje wysoki współczynnik przenikania ciepła, w wyniku czego mieszkania szybko się wychładzają.

KRAKÓW  
Lepsze zarządzanie informacją

Wdrożenie finałowego projektu „Zintegrowany System Zarządzania Nieruchomościami GRANIT” przyniosło w Krakowie rezultaty zarówno pod względem poprawy jakości świadczonych usług, jak i ich dostępności.

GRANIT zakłada korzystanie z jednej centralnej bazy danych, dostępnej dla pracowników Zarządu Budynków Komunalnych (zarządcy zabudowanymi nieruchomościami komunalnymi oraz lokalami użytkowymi i mieszkalnymi stanowiącymi własność gminy), zlokalizowanych w dowolnym miejscu, zarówno w siedzibie jednostki, jak i w poszczególnych administracjach. Każdy z pracowników ma dostęp do określonych elementów bazy, w zależności od stanowiska pracy i zakresu obowiązków.

GRANIT jest bazą relacyjną, zbudowaną z wielu tablic bezpośrednio powiązanych między sobą. Aplikacja ta stanowi pełną, jednolitą, uporządkowaną bazę danych złożoną z 14 modułów: zasobowego, rozliczenia mediów, windyacji, danych przedsiębiorstwa, wspólnot mieszkaniowych, obrotu płatniczego, procedury upominawczej, fakturowania, księgowości finansowej, kadr i płac, środków

Z chwilą pojawienia się możliwości zaciągnięcia kredytów i uzyskania premii termomodernizacyjnej Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Remontowej zaczął promować wśród wspólnot mieszkaniowych możliwość przyspieszenia procesu termomodernizacyjnego w oparciu o zewnętrzne źródła finansowania, a nie jak wcześniej miało to miejsce, w oparciu o gromadzenie w ciągu kilku lat środków finansowych na funduszu remontowym.

Zakres wykonania termomodernizacji obejmował 8 budynków wspólnot mieszkaniowych. W ocieplonych budynkach znajduje się łącznie 351 lokali mieszkalnych. Termomodernizacja budynków wielorodzinnych polegała na: ociepleniu ścian zewnętrznych, stropodachów i stropów piwnicznych, wymianie okien na klatkach schodowych, wymianie stolarki drzwiowej, wykonaniu regulacji instalacji c.o. polegającej na założeniu zaworów termostatycznych z głowicami

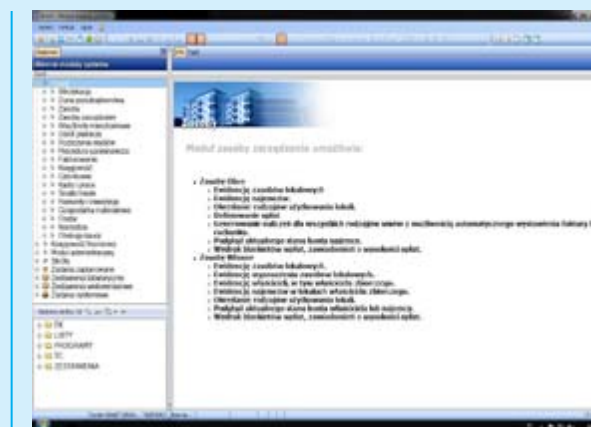


Istotnym efektem prowadzonych działań jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Dodatkowy atut to uatrakcyjnienie obiektu dzięki odnowieniu elewacji budynków, co wpływa korzystnie na wizerunek miasta oraz samych osiedli.

Fot. Archiwum UM w Wodzisławiu Śl.

oraz podpionowych zaworów hydrokontrolnych.

Priorytetem projektu było obniżenie kosztów ogrzewania poprzez zmianę umowy z dostawcą ciepła w związku ze zmniejszonym zapotrzebowaniem ciepła i mocy zamówionej oraz poprawa stanu technicznego budynków. Ocieplenie budynków przyniosło oszczędności w zapotrzebowaniu na energię cieplną od 20 do 40%. ■



Aplikacja GRANIT polepszyła zarządzanie informacją w przedsiębiorstwie oraz komunikację wewnętrzną firmy.

Fot. Archiwum UM w Krakowie

trwałych, gospodarki materiałowej, osób oraz administracyjnego.

Rezultaty wdrożenia systemu, zarówno pod względem poprawy jakości świadczonych usług, jak i dostępności usług to między innymi: ujednoczenie bazy danych, zintegrowanie danych z różnych aplikacji i modułów, dzięki temu do maksimum wyeliminowano konieczność wielokrotnego powtarzania tych samych czynności, a w szczególności wprowadzania tych samych danych, szybkość dostępu do danych, co przyczyniło się do obniżenia czasu wykonywania poszczególnych zadań i podejmowania decyzji oraz możliwość ge-

nerowania różnorodnych zestawień, raportów, tworzenia i opracowania przelewów, blankietów wpłat niezbędnych w procesie zarządzania zasobem.

Dzięki systemowi zarządcy posiada aktualną wiedzę na temat środków trwałych przedsiębiorstwa, wartości niematerialnych i prawnych, oraz ma możliwość podglądu zestawienia obrotów i sald, dokonanych księgowości. Aplikacja polepszyła też zarządzanie informacją w przedsiębiorstwie oraz

komunikację wewnętrzną firmy. Poprawiła się ponadto komunikacja pomiędzy Zakładem Budynków Komunalnych a Wydziałem Mieszkalnictwa Urzędu Miasta Krakowa.

Jednorazowy koszt związany z wdrożeniem tego systemu to 1 000 000 zł netto. Koszt miesięczny związany z bieżącym utrzymaniem systemu związany z umową asysty technicznej wynosi 12 400 zł netto.

Więcej informacji o praktykach znajduje się na stronie <http://www.dobre-praktyki.pl>.

Materiał przygotowała  
Joanna Proniewicz

500 lat Piły

# Tu wizje nabierają kształtu

**Blisko 75-tysięczna Piła leży w województwie wielkopolskim nad rzeką Gwdą, która kilka kilometrów dalej wpada do Noteci. Miasto jest malowniczo położone wśród borów sosnowych, otoczone licznymi jeziorami, przecięte krętą, malowniczą rzeką, która wytycza atrakcyjny szlak spływów kajakowych.**

Dziś jest Piła regionalnym ośrodkiem gospodarczym, kulturalnym i naukowym - uczy się tu ponad cztery tysiące studentów, m.in. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej, niepublicznej Wyższej Szkole Biznesu oraz w filii poznańskiego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Ścisła współpraca piłskich uczelni z uniwersyteckimi ośrodkami w kraju ułatwia młodzieży kontynuację edukacji na specjalistycznych kierunkach.



Piła z lotu ptaka.

Fot. Archiwum UM

## Nielatwa historia

Miasto rozwinęło się ze starej osady rybackiej położonej wśród lasów. Prawa miejskie otrzymało już prawdopodobnie w XV wieku, a potwierdził je w 1513 r. król Zygmunt Stary. Nie oszczędzały Piły katastrofy i zawieruchy wojenne. W roku 1626 miasto doszczętnie spłonęło. Odbudowane, uległo wojskom szwedzkim w czasie Wojny Północnej, a największe zniszczenia przyniosła Wojna Siedmioletnia. Po I rozbiórce Rzeczypospolitej, Piła przeszła w skład zaboru pruskiego. Po I wojnie światowej - pozostała w granicach Rzeszy. W czasie II wojny światowej miasto stało się ważnym ośrodkiem przemysłu zbrojeniowego Niemiec. Na początku 1945 roku Piła została ogłoszona miastem - twierdzą, wchodząc w skład umocnień Wału Pomorskiego. W wyniku ciężkich walk legła w gruzach - śródmieście było

zniszczone w 90%. Po wojnie miasto zostało odbudowane niemal od nowa.

## 500 kilometrów na 500-lecie

Przez cały rok miasto organizuje - wyjątkowo huczne - imprezy z okazji jubileuszu, starając się włączyć w nie mieszkańców. Wśród sportowych imprez jest SZTAFETA KOLARSKA „500 na 500” czyli 500 kilometrów na 500-lecie oraz REGATY RZECZNE - masa krytyczna kajakarzy, regaty smoczycy łodzi na Gwdzie.

Jedną z ciekawszych propozycji jest marcowy FESTIWAL KRYMINAŁU „Kryminalna Piła” z udziałem absolutnej czołówki polskich pisarzy tego gatunku. Ponieważ Piła ma ambicje stać się miastem-ogrodem, w roku jubileuszowym odbędzie się I Krajowa Wystawa „MIASTO OGRÓD” - w „zielonym sercu” miasta - Parku na Wyspie. Organizatorzy zapraszają na konferencje i seminaria (skierowane głównie do przedstawicieli gmin) projektantów zieleni, florystów, kwaciarni, twórców ludowych i mieszkańców. W programie konkursy dla wystawców i odwiedzających wystawę.

## Stanisław Staszic

W 1755 roku w grodzie nad Gwdą urodził się najwybitniejszy obywatel miasta - Stanisław Staszic. Ten zasłużony przedstawiciel Oświecenia, ksiądz, pisarz, mąż stanu i filozof, zasłynął również jako twórca geologicznej mapy Polski. Był też inicjatorem budowy kopalni węgla kamiennego na Górnym Śląsku.



Dom Stanisław Staszica, potocznie zwany Staszicówką (obecnie Muzeum Stanisława Staszica).

Fot. B. Chodera

## Piknik lotniczy

Oprócz 500-lecia miasta, Piła obchodzi w tym roku inną okrągłą rocznicę - 100-lecie lotnictwa w tym mieście. W związku z tym w maju odbędzie się huczny PIKNIK LOTNICZY - AIR SHOW z zawodami paralotniarzy, pokazami samolotowych grup akrobacyjnych, zawodami balonowymi i pokazami sprzętu lotniczego. Piknikowi towarzyszyć będzie wystawa gospodarcza i konferencja naukowa.

Na połowę czerwca zaplanowana jest impreza PIŁA NA SKRZYŻOWANIU KULTUR - z paradą historyczną ulicami miasta oraz piknikiem historycznym ukazującym epizody z historii miasta, w tym turniejem rycerskim z udziałem króla Zygmunta Starego. W Teatrze Miejskim z kolei młodzież z Piły i miast partnerskich zaprezentuje efekty projektu EUROPA DLA OBYWATELI „500-lecie Piły w Międzynarodowym Roku Obywateli - od europejskiego dziedzictwa do europejskiego obywatelstwa”.

hh

Miasto - ogród

# Doceniam jakość życia

Z Piotrem Głowskim, prezydentem Piły, rozmawia Hanna Hendrysiak

■ **500-lecie nadania praw miejskich to dobra okazja nie tylko do świętowania, ale także do podsumowań oraz planów na przyszłość. Czy próbował Pan określić, w jakim miejscu znajduje się dziś miasto?**

- Nawiązę do mojej wypowiedzi z uroczystej sesji Rady Miejskiej. Gdy Piła otrzymała prawa miejskie Polska przeżywała swój „złoty wiek”, państwo Jagiellonów było wtedy w rozkwicie i uważam, że - pomimo naszego zamiłowania do narzekania - jesteśmy w podobnym momencie dziejowym Europy, bo jeśli popatrzymy zarówno na rozwój, na jakość życia, to dziś znów możemy mówić o złotych czasach. I z okazji takich świąt jak jubileusz, warto byśmy sobie to uświadomili.

Myślę, że w tym kontekście należy postrzegać rozwój naszego miasta - Piły. To miasto, które powstało właściwie od początku, bo podniosło się z całkowitych ruin po II wojnie światowej. Dziś jest miastem młodym - 60% naszych mieszkańców nie ukończyło 40 roku życia (!), miastem dynamicznie rozwijającym się, z trzema wyższymi

uczelniami, z coraz bardziej wymagającym przemysłem, tj. takim, który wymaga coraz wyższych kwalifikacji od pracowników. To wszystko powoduje, że miasto jest nowoczesne. Dodajemy do tego jakość życia, taką jakiej nie mają na pewno duże aglomeracje, gdzie stoi się godzinami w korkach, bo wszędzie jedzie się daleko, a po pracy nie ma już czasu na nic, bo jest już ciemno i późno. My mamy i przyrodę zaraz za progiem - jeziora, lasy, ale i teatr, szpitale (duży samorządowy szpital i prywatną klinikę), a także ofertę sportową i kulturalną. To wszystko wpływa na to, co nazywam jakością życia. Ja sam wybrałem Piłę - to moje miejsce z wyboru. A miałem okazję mieszkać w dużych miastach w Polsce i na świecie. Dlatego potrafię docenić jakość życia w naszym mieście.

■ **Zaintrygowała mnie ta struktura wiekowa mieszkańców - wbrew tendencjom w kraju i Europie tak wysoki odsetek młodych ludzi. Z czego to wynika?**

- To nasze ostatnie odkrycie - zaczyna się nad tym zastanawiać. Pewnie to temat do pracy naukowej. Jest to zjawie-



sko faktycznie ciekawe - saldo urodzeń w stosunku do zgonów mamy cały czas mocno dodatnie. Bardzo dużo inwestujemy w możliwości rozwojowe dzieci - znakomita ich większość chodzi do przedszkoli, inwestujemy też w szkoły i jesteśmy już od dawna przygotowani, by przyjąć 6-latkę. Dodam, że nie zamknęliśmy żadnej ze szkół, więcej, co roku inwestujemy w infrastrukturę szkolną. Myślę, że to też powód, dla którego rodzice nie boją się, co dzieje się z dziećmi, gdy pójdą do pracy. Budujemy też duże, nowoczesne place zabaw.

■ **Już niedługo rozpoczyna się nowa perspektywa unijna. Przygotowujecie się do skorzystania ze środków UE?**

- Przygotowujemy projekty, a ponieważ współpracujemy z naszym urzędem marszałkowskim i ministerstwem rozwoju regionalnego od początku, od momentu rozpoczęcia prac nad nowym rozdaniem, więc wiemy, na co można zyskać dofinansowanie. Muszą to być zupełnie inne projekty

-nastawione na rozwiązania innowacyjne. Dlatego poszukujemy takich nisz dla siebie, jak tworzenie centrów usług, np. PZU umiejscowiło u nas centrum swojej obsługi kadrowo-finansowej dla całej grupy, Philips - jedno z pięciu na świecie centrów rozliczeniowych, jedna z prywatnych firm przygotowuje się do obsługi rynku amerykańskiego. To pokazuje, że biznes dzisiaj to nie tylko huta, to również taka działalność, która wymaga specjalistycznie wykwalifikowanej kadry, którą mamy tu na miejscu. Dodatkowo jako miasto musimy znaleźć dodatkowe atuty, głównie wykorzystując przyrodę, jaką tu mamy.

Przygotowujemy więc duży projekt związany z aktywnością sportową i krajoznawczo-turystyczną, jeden z największych dla północnej części województwa wielkopolskiego. Łączymy to z obsługą ruchu turystycznego, a więc pracujemy nad tym, aby można było do nas dojechać również koleją. Jednym z największych projektów Wielkopolski w tym zakresie będzie naprawa torów kolejowych między Poznaniem a Piłą. Chcemy również, aby to niegdyś wojskowe, a dziś samorządowe lotnisko, które ma całą infrastrukturę, które funkcjonuje - i ma status lądowiska międzynarodowego - uzyskało status lotniska ogólnego, obsługującego zarówno biznes, jak i turystykę. Oprócz tego przygotowujemy też nowe tereny przemysłowe, chcemy

w ramach projektów unijnych przygotować nowe przestrzenie, uzbroić je i wykonać drogi dojazdowe. Mamy takie tereny niedaleko lotniska, a więc bardzo ciekawe dla inwestorów.

No i zupełnie nowa branża, która została wykazana w naszych strategiach rozwojowych, związana jest ze starzeniem się społeczeństwa. Chcemy rozwinąć ofertę dla osób „wieku srebrnego”, tzn. chcemy przygotować miejsca, w których osoby jeszcze w sile wieku będą chciały osiąść i tutaj, w pięknej okolicy, czystej przyrodzie zamieszkać. My zapewnimy im opiekę medyczną, zajęcia kulturalne, sportowe, rekreacyjne. Nie mówimy tu absolutnie o domach spokojnej starości, to raczej ma być program 50+, czyli dla osób jeszcze w sile wieku. Przygotowaliśmy już taki kompleksowy projekt i na pewno wkrótce zaczniemy go testować, a potem wprowadzimy w życie, proponując starszym osobom zupełnie nową jakość.

■ **Są plany odbudowania drogi wodnej Wiśła - Notecia - Odra...**

- To się już dzieje, bo np. program budowy przystani na Noteci i Warcie już jest, turycy już tam płyną. Ta droga jest, trzeba raczej ją przywrócić do świetności, a przy tych warunkach uprawiania turystyki jest to stosunkowo proste. I choć Piła nie leży bezpośrednio nad Notecią, to w naszym mieście budujemy infrastrukturę do ob-

sługi ruchu turystycznego, sami budujemy kilka porządných przystani nad Gwdą - w ramach dużego projektu, który się nazywa „Piłska strefa aktywności turystycznej” - do których będzie można przybić kajakiem, ale też galarami czy tramwajem wodnym. To wszystko są elementy budowania atrakcyjności miasta. Mamy ambicję ściągać do nas ludzi nie tylko z regionu, ale z kraju, a nawet z zagranicy, ale wszystkiego nie zdradzę, bo konkurencja nie śpi.

■ **A jak wygląda kondycja finansowa Piły?**

- Nie ma powodów do narzekania. Mamy dobrą sytuację finansową, szczególnie na tle innych miast, bo zadłużenie na poziomie dwudziestu kilku procent to całkiem przyzwoity wynik, pomimo że prowadzimy intensywnie inwestycje. Jak ktoś wjeżdża do Piły, to co rusz napotyka na przeszkody, bo trwają prace budowlane. Mamy wewnętrzna obwodnicę miasta, w ubiegłym roku oddaliśmy jej odcinek łączący 3 dzielnice; przechodzimy z małych, korkujących się skrzyżowań na duże, z ruchem okrężnych, co ma usprawnić ruch w centrum miasta. Robimy też bardzo duże inwestycje w zieleni: stuletni park miejski i park na wyspie odzyskują absolutną świetność - dodajemy iluminacje, podświetlamy drzewa. Chcemy, by Piła była postrzegana jako miasto - ogród.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

Sesja CLRAE

## O kryzysie i demokracji

Kryzys w Europie oraz jego konsekwencje dla lokalnej i regionalnej demokracji to główne tematy wiosennej Sesji Plenarnej Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE), która odbyła się w Strasburgu od 19 do 21 marca br.

Głównym celem debat było wywołanie dyskusji na temat sposobów radzenia sobie nie tylko z pogarszającą się sytuacją ekonomiczną, ale również spadkiem zaufania wobec całego procesu politycznego. Dyskutowano m.in. o sposobach aktywizacji obywateli, walce z wykluczeniem społecznym, etyce i zwalczaniu korupcji na szczeblu lokalnym i regionalnym. Zainicjowano też Sojusz Miast i Regionów na Rzecz Integracji Romów.

Podczas Sesji zaprezentowano też raporty dotyczące stanu demokracji lokalnej w Hiszpanii, Włoszech i Gruzji a także omówiono rezultaty specjalnej misji obserwacyjnej podczas wyborów w Armenii oraz Bośni i Hercegowinie. Oświadczenie w sprawie demokracji na

szczeblu lokalnym i regionalnym w Rosji wygłosiła **Walentyna Matwijenko**, Szefowa Rady Federacji Rosyjskiej. Sporo miejsc poświęcono też sytuacji w Turcji. Polska Delegacja wzięła również udział



Spotkanie polskiej delegacji do CLRAE z Wice gubernatorem Banku Rozwoju Rady Europy.

fot. Stałe Przedstawicielstwo RP przy Radzie Europy

w zorganizowanym przez Stałe Przedstawicielstwo RP przy Radzie Europy spotkaniu z Wice gubernatorem Banku Rozwoju Rady Europy, **Mikołajem Dogwielewiczem**. Bank Rozwoju RE jest najstarszym bankiem pomocy rozwojowej w Europie. Obecnie realizuje projekty w takich obszarach jak umacnianie integracji społecznej, ochrona środowiska oraz wspieranie infrastruktury publicznej o powołaniu społecznym. Polska, która należy do grupy państw docelowych, od lat współpracuje z Bankiem. Dzięki kredytom, pozyskiwanym na preferencyjnych warunkach, polskie samorządy realizują projekty mające na celu m.in. poprawę warunków życia w miastach i na wsi, polskie instytucje finansowe pozyskują zaś wsparcie m.in. na projekty dotyczące tworzenia miejsc pracy. W 2011 r. Bank zatwierdził 6 wniosków kredytowych z Polski na łączną kwotę 300 milionów euro.

(KP)

Współpraca zagraniczna w teorii i praktyce

## Warsztaty dla miast

Z inicjatywy miasta Sosnowca, przy współpracy Związku Miast Polskich 12-13 marca odbyły się warsztaty „Współpraca zagraniczna samorządów – teoria i praktyka”. W spotkaniu uczestniczyło ponad 100 przedstawicieli miast członkowskich ZMP.

Gości spotkania powitali wiceprezydent Sosnowca **Agnieszka Czechowska-Kopec** oraz członek Zarządu ZMP **Tomasz Kacprzak**, przewodniczący Rady Miasta Łodzi.

Dwudniowe warsztaty rozpoczął krótki wykład radcy Ministra Spraw Zagranicznych, **Piotra Kosmali** poświęcony priorytetom polskiej polityki zagranicznej oraz jej obywatelskiemu i samorządowemu wymiarowi.

Pierwszy dzień zatytułowany „Dyplomatyczna akademii samorządowca – etykieta i protokół dyplomatyczny w codziennej pracy instytucji samorządowych” obejmował część wy-



Uczestników warsztatów powitali zastępca prezydenta miasta Sosnowca Agnieszka Czechowska-Kopec i członek Zarządu ZMP Tomasz Kacprzak.

Fot. UM Sosnowca

kładową oraz warsztaty. Wprowadzenie teoretyczne „Dyplomatyczny savoir-vivre w praktyce samorządowej” poprowadził **Paweł Kolas** z Jodka Consulting.

(STA)

Następnie odbyły się dwie sesje warsztatowe poświęcone planowaniu i organizacji wizyt gości zagranicznych oraz ceremoniałowi spotkań, a także kompetencjom interkulturowym we współpracy międzynarodowej.

Budowaniu zaangażowania społecznego w zakresie realizacji zadań związanych ze współpracą zagraniczną poświęcono drugi dzień spotkania. **Piotr Celej** z Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu mówił o roli współpracy zagranicznej w marketingu terytorialnym nowoczesnego miasta. Metody zarządzania wizerunkiem urzędu w zakresie współpracy zagranicznej poprzez materiały informacyjno-promocyjne zaprezentowała **Iwona Jeleń**, redaktor i trener z zakresu PR w administracji publicznej.

Ostatnia prezentacja poświęcona była międzynarodowym projektom realizowanym przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej. Zakres działań Centrum omówił **Rafał Krenz**, członek zarządu CAL.

Doroczna Konferencja URBACT

## Dziś decyduje o jutrze

450 osób z 40 krajów, przy czym jedna trzecia z Hiszpanii, Włoch i Francji, prawie połowa kobiet – to ogólny obraz uczestników Dorocznej Konferencji URBACT, która odbyła się w Kopenhadze 3 i 4 grudnia 2012.

Ta konferencja to przykład spotkania dobrze przemyślanego, doskonale zorganizowanego i wnoszącego sporo umysłowego wysiłku i pozytywnego zamieszania. Kopenhaga jako gospodarz również jest nieprzypadkowym wyborem – to miasto, które konsekwentnie realizuje założony kilka lat temu plan zostania pierwszą światową stolicą neutralną pod względem emisji CO2 do 2025 roku, standardowo stosuje klauzule społeczne we wszelkich zamówieniach publicznych, a burmistrz dojeżdża do pracy rowerem (wśród innych „jednośladowych mieszkańców”,

Tworzenie miasta przyjaznego ludziom, a nie samochodom i rozwijanie zintegrowanych polityk zrównoważonego rozwoju stanowią klucz do sukcesu. Podczas gdy większość miast w Europie stoi przed wyzwaniem utraty mieszkańców, w duńskiej Kopenhadze miesięcznie przybywa ok. tysiąca nowych mieszkańców, a o wiele mniejsze szwedzkie Vaxjo notuje taki sam przyrost w ciągu jednego roku.

**Johannes Hahn** – Komisarz ds. Polityki Regionalnej Komisji Europejskiej i **Jan Olbrycht**, Poseł do Parlamentu Europejskiego i szef Intergrupy URBAN mówili



1. Kurczące się miasta - wyzwania i szanse
2. Więcej miejsc pracy - lepsze miasta
3. Wspieranie młodych ludzi poprzez innowacje społeczne
4. Przeciwno podzielonym miastom w Europie
5. Motywowanie do zmiany podejścia do mobilności
6. Budowanie efektywności energetycznej europejskich miast

Każdy z tych tematów podjęty był w nietypowy, ciekawy, wymagający aktywnego uczestnictwa sposób. Nie było szansy na przedzemanie tych 2 godzin gdzieś w kącie sali z szemrającym w tle, nudnym mówcą.

Panel ekspertów pierwszego dnia konferencji to mówcy z Azji, Ameryki Południowej, Ameryki Północnej i Europy. Zarówno tematyka dyskusji, jak i jakość wypowiedzi ekspertów były na bardzo wysokim poziomie. Mimo oczywistych różnic pomiędzy miastami na różnych kontynentach, daje się zauważyć, że wyzwania stojące przed nimi są podobne, niezależnie od sytuacji. Konkluzja tej dyskusji, podobnie jak temat wiodący całej konferencji, daje się zmieścić w jednym zdaniu:

**Nasze działania dziś określają jakość naszego życia jutro.**

I tak jak obecnie wiele miast europejskich prowadzi kampanie i tworzy infrastrukturę ułatwiającą poruszanie się po mieście rowerem lub pieszo, tak samo rozwiązują część problemów komunikacyjnych największe mega-metropolie azjatyckie.

W 2013 roku Sekretariat Programu zaplanował drugi Letni Uniwersytet URBACT, który odbędzie się w ostatnich dniach sierpnia w Wilnie.

Więcej materiałów z konferencji, video, wywiady, sesje, warsztaty można znaleźć [tutaj](#)

**Anna Wiktorczyk-Nadolna**  
Krajowy Punkt Kontaktowy  
Programu URBACT



Uczestnicy Dorocznej Konferencji URBACT w Kopenhadze.

Fot. Archiwum Programu URBACT

którzy nie zważając na początek grudnia tłumnie poruszają się po mieście na rowerach).

Prezentowane podczas konferencji przykłady innych miast skandynawskich dowodzą, że możliwe jest połączenie idei zrównoważonego rozwoju miasta ze wzrostem gospodarczym i znaczącym podniesieniem jakości życia mieszkańców. Można oczywiście powiedzieć, że Skandynawia to bogaty region Europy, a Skandynawowie współodpowiedzialność za rozwój lokalny i udział w życiu społeczności mają we krwi. Ale zdecydowanie warto próbować przenosić choćby część ich doświadczeń na nasz grunt.

podczas konferencji o obecnie trwających negocjacjach dotyczących podziału środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w przyszłym okresie programowania 2014-2020. Szczególnie emocje wzbudza zwłaszcza propozycja przeznaczenia minimum 5% krajowej alokacji na pilotażowe wieloletnie programy dotyczące obszarów miejskich. W tej sprawie wciąż brak konsensusu pomiędzy „starymi” i „nowymi” członkami UE, a dyskusje pomiędzy krajami pełne są emocji.

Tym razem eksperci Programu URBACT prowadzili dyskusje i warsztaty w ramach 6 linii tematycznych:



# Zatwierdzone projekty

Connecting cities  
Building successes



W maju 2012 zakończył się ostatni nabór projektów w ramach programu URBACT II. Na początku grudnia zeszłego roku Komitet Monitorujący Programu zatwierdził do fazy wdrożeniowej projekty, spośród których 10 ma polskich partnerów. Poniżej prezentujemy krótką ich charakterystykę.

Nazwa projektu	Krótki opis	Czas realizacji	Polski partner	Strona projektu
CITYLOGO	CITYLOGO jest międzynarodową siecią wymiany doświadczeń w dziedzinie marketingu i brandingów miast w świetle nowoczesnej polityki miejskiej. Zajmuje się lepszym pozycjonowaniem miast na (po)kryzysowej arenie międzynarodowej i wzmocnieniem wymiaru komunikacji w łańcuchu planowania strategicznego. Branding miast lub komunikacja strategiczna odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę w nowoczesnej polityce miejskiej i nowym stylu zarządzania lokalnego. W coraz większym stopniu miasta zajmują się tematem pozycjonowania – lub re-pozycjonowania – nie tylko na szczeblu europejskim, ale na arenie globalnej. Poszukują klarowniejszego miejsca w nowym krajobrazie gospodarczym, wyłaniającym się z obecnego kryzysu ekonomicznego. Często takie procesy są prowadzone bez odpowiedniej metodologii, lub są realizowane jako działania doraźne, nie biorące pod uwagę odczuć społeczności lokalnych. Wiele z nich z tego powodu osiąga efekty niespójne lub okazjonalne.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Warszawa	CITYLOGO
Creative SpIN (Creative „Spillovers” for Innovation)	Celem tego projektu jest stworzenie europejskiej sieci tematycznej zajmującej się wyzwaniem w dziedzinie możliwie najlepszego połączenia przemysłów kulturowych i kreatywnych, włączając w to takie sektory jak sztuki audiowizualne, projektowanie, działania reklamowe, architekturę i gry wideo, z innymi sektorami w taki sposób, aby stymulować efekty dodatkowe, nie związane bezpośrednio z działalnością. Creative SpIN wypracuje narzędzia i metodologię wyzwania kreatywności i innowacyjności w działalności gospodarczej i innych rodzajach organizacji prywatnych i publicznych poprzez zachęcanie artystów, osób zajmujących się zawodowo kreatywnością (w reklamie, projektowaniu, architekturze) oraz instytucji kulturalnych do angażowania się w wymianę doświadczeń i umiejętności z innymi sektorami. Projekt ma na celu zainspirowanie zrównoważonego i zintegrowanego podejścia do pracy partnerskiej XXI wieku poprzez budowanie kompetencji i wzmocnienie miast w uwalnianiu niewykorzystanych zasobów oraz promowanie integracji w realizacji zrównoważonego rozwoju i odnowy.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Wrocław	Creative SpIN
CSI Europe	Celem inicjatywy JESSICA jest „wspieranie inwestycji w miasta”. Poprzez wdrożenie tej inicjatywy, Miejskie Fundusze Rozwojowe jawią się jako potencjalnie silne narzędzia wdrażania zrównoważonych przemian w miastach. CSI Europe będzie korzystało z dotychczasowych osiągnięć w tym zakresie, aby poprawić efektywność obecnych usług i przyszłego potencjału. Sieć będzie się zajmowała zaangażowaniem miast w struktury Miejskich Funduszy Rozwojowych (MFR) i sposób, w jaki te instrumenty mogą być bardziej efektywnie zaangażowane w przyszłe planowanie miast i zarządzanie nimi. Sieć będzie również dążyć do przedstawienia roli, jaką instrumenty finansowe mogą odgrywać w efektywnym planowaniu, administrowaniu rezultatami i osiąganiu celów w ramach priorytetów rozwoju miejskiego, szczególnie w kontekście obecnego kryzysu gospodarczego i finansowego.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Poznań	CSI Europe
INNOVA	Głównym celem projektu jest promowanie gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach w obszarach związanych z odpowiedzialnością społeczną w miastach i tworzeniem miejsc pracy. Partnerzy postawili jako cel włączenie w swój Lokalny Plan Działania działań i strategii, które pomogą wypracować nowy model tworzenia polityki lokalnej opartej na Społecznej Odpowiedzialności Terytorialnej (równowaga środowiskowa i społeczno-gospodarcza). Stosując ten nowy model tworzenia polityki lokalnej gminy stają się bardziej spójne społecznie, wdrażając procesy oparte na partycypacji społecznej. Sieć INNOVA stworzy możliwość analizy porównawczej w zakresie wskaźników odpowiedzialności, które gmina musi osiągnąć, aby zostać uznaną społecznie, wypracowując warunki i modele, które mogą być zastosowane w różnych miejscach. Miasta – partnerzy projektu obecnie zmagają się z poważnymi problemami bezrobocia i gospodarczej restrukturyzacji wywołanej przez skutki globalizacji, której zasięg doprowadził do upadku sektory produkcyjne, na których opierała się gospodarka tych miast. Celem projektu INNOVA jest zapewnienie przestrzeni na wymianę doświadczeń i wiedzy, umożliwiającej głębokie zmiany w lokalnych politykach tak, aby obecny kształt miast mógł być przeprojektowany jako całościowy model gwarantujący zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy promujący innowacje, gospodarkę opartą na wiedzy i wprowadzający nowe, partycypacyjne formy zarządzania miastem.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Łódź	INNOVA

Nazwa projektu	Krótki opis	Czas realizacji	Polski partner	Strona projektu
E4C E-SKILLS FOR INNOVATIVE CITIES	Projekt E4C stara się promować proaktywne polityki wspierające inwestycje w technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT), poprawiać wizerunek osób zatrudnionych w branży ICT i zapewnić dostępność odpowiednich e-umiejętności wymaganych przez rynek pracy. Społeczeństwo informacyjne gwałtownie się rozwija, wzrasta znaczenie ICT dla gospodarki europejskiej w powiązaniu z innowacyjnymi produktami i usługami. Dostępność wymaganych e-umiejętności na rynku pracy jest kluczowa w świetle wspierania innowacyjności i konkurencyjności europejskich miast. Aby wzmocnić te dwa aspekty, projekt E4C promuje zatrudnienie związane z e-umiejętnościami poprzez wspólną definicję zintegrowanych strategii miejskich, polityk i praktyk, aby: - umożliwić ZDOBYCIE e-umiejętności: użytkowników ICT, profesjonalistów w branży ICT i przedsiębiorców - ułatwić PODNOSZENIE KWALIFIKACJI w zakresie e-umiejętności - PROMOWAĆ zatrudnienie w ICT	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Kielce	E4C - E-SKILLS FOR INNOVATIVE CITIES
EUniverCities	Podstawą projektu EUniverCities jest fakt, że owocna i efektywna współpraca pomiędzy miastem i uniwersytetem może znacząco przyczynić się do rozwoju miast (w kierunku gospodarki opartej na wiedzy) i społeczeństwa informacyjnego, a poprzez to pomóc w realizacji strategii Europa 2020. Projekt EUniverCities zajmie się problemem, w jaki sposób ująć w ramy formalne współpracę miasta i uniwersytetu i jak wypracować wybiegającą w przyszłość, inteligentne formy kooperacji miasto-uniwersytet. Główna idea projektu opiera się o założenie, że bardziej integrujące rodzaje współpracy oraz współtworzenie przyniosą spore korzyści obu stronom i wzmocnią pozycję miasta jako miasta „opartego na wiedzy”. Miasta uniwersyteckie są głównymi motorami europejskiej gospodarki opartej na wiedzy i prekursorami inteligentnego rozwoju. Są zapleczem rozwoju nowej wiedzy, idei, produktów i usług, które stanowią podstawę dobrej koniunktury i dobrobytu. Są jednocześnie inkubatorami, przyciągającymi i kształcącymi utalentowanych młodych ludzi w kluczowym okresie ich życia. To gniazda przedsiębiorczości – niektóre z nich przyciągają innowacyjne firmy oparte na wiedzy, szukające najzdolniejszych młodych ludzi.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Lublin	EUniverCities
My Generation at Work	Głównym celem projektu My Generation at Work jest promowanie możliwości zatrudniania młodych ludzi na zmieniającym się rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorczości i otwartości młodych. Sieć przygotowuje 3 zestawy praktycznych rezultatów: redukcja wypadania z rynku i „drenażu mózgow” w powiązaniu z edukacją i pracą; (samo) zatrudnienie młodych ludzi w określonych sektorach gospodarki oraz efektywne wielopodmiotowe partnerstwa we współtworzeniu z młodymi ludźmi. <b>Nowe wyzwania wymagają nowych rozwiązań</b> Dzisiejsze wiadomości pełne są informacji o kryzysie i zmianach na globalnym rynku pracy. To mamiący, niebezpieczny i straszny świat dla młodych ludzi myślących o swoim życiu zawodowym, umiejętnościach i pracy. Europa się starzeje, pokolenia powojenne odchodzą na emeryturę, ale pojawiają się szanse i nowy świat pracy nie są teraz takie same, jak były dla tych ludzi. Znalezienie i utrzymanie pracy jest całkowicie inne dzisiaj niż było wczoraj, a młodzi ludzie są narażeni na gwałtowne zmiany, niestale miejsca pracy i potrzebę nieustającej re-adaptacji. W tym samym czasie zmiany powodują pojawienie się nowych szans, zmieniają stare sposoby budowania kompetencji, znajdowania zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy. Znajdowanie pracy nie jest już wynikiem linearnego procesu podstawowej edukacji - szkolenia zawodowego – poszukiwania istniejącego miejsca pracy – bycie zatrudnionym (i pozostanie na stanowisku). Znajdowanie pracy i wspieranie się po szczeblach awansu dzisiaj i jutro wymaga przedsiębiorczości i otwartości. Sytuacja wymaga nowych rozwiązań i lepszej współpracy wielopodmiotowej – szczególnie z samymi zainteresowanymi. Tym właśnie projekt My Generation at Work się zajmuje.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Gdańsk Warszawa	My Generation at Work
Smart Cities Citizen Innovation in Smart Cities	Poprawa usług publicznych poprzez procesy otwartych innowacji. Zgodnie ze strategią Europa 2020, projekt w zamierzeniu ma wspierać miasta (i społeczności) inteligentne, które promują innowacje społeczne i integracyjność razem z innowacjami gospodarczymi i zrównoważonością ekologiczną. Głównym celem projektu jest wypracowanie innego sposobu, w jaki usługi publiczne mogą być zorganizowane w procesie otwartych innowacji. Mieszkańcy stanowią rdzeń systemu, a władze lokalne wspierają ich idee w tworzeniu nowych narzędzi poprawiających ich dobrobyt.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Gdańsk	Smart Cities - Citizen Innovation in Smart Cities
URBACT Markets	Celem tego projektu jest zrozumienie i identyfikacja roli targowisk w miastach jako kluczowych motorów zmian w świetle lokalnego rozwoju gospodarczego, rewitalizacji i zrównoważonego życia. Targowiska są ważne dla miast pod wieloma względami. Oferują i tworzą niesamowite możliwości społecznego, kulturowego i gospodarczego dobrobytu na poziomie lokalnym. Znaczenie tego projektu zawiera się w jego celu zapewnienia zorientowanej na działania wiedzy na temat wykorzystania miejskich targowisk do rozwinięcia niskoemisyjnych, lokalnych łańcuchów dostaw, lepszego i bardziej zrównoważonego planowania miast, zatrudnienia i przedsiębiorczości. Partnerzy projektu wierzą, że klucz do zdrowych miast leży w rozwoju targowisk miejskich.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Wrocław	URBACT Markets
USER Urban Sustainable & Efficient Regeneration	Zmiany i konflikty w wykorzystaniu przestrzeni publicznych. W świetle metropolizacji i rosnącej kompleksowości miast, planowanie przestrzenne i zarządzanie stanowią wyzwanie. Potrzeba nowej strategii, aby stworzyć Zrównoważone Miasto jutra. Projekt USER (Urban Sustainable & Efficient Regeneration) chce zbudować nowe procesy i partnerstwa, poprzez integrację wiedzy mieszkańców i profesjonalistów w procesach rewitalizacyjnych. USER chce wykorzystać innowacyjne narzędzia, aby znaleźć nowe środki projektowania i zarządzania miastem w celu poprawy efektywności zarządzania Zrównoważonego Miasta.	Początek: 1 maja 2012 Koniec: 2015	Lublin Kraków	USER (Urban Sustainable & Efficient Regeneration)



## VII Międzynarodowa Konferencja „MIASTO 2013 – Zarządzanie miastem” Katowice, 18 - 19 kwietnia 2013 r.

### Program

18 kwietnia (czwartek), 10:00 – 20:00

- 10:00 – 13:00** Warsztaty organizowane przez Krajowy Punkt Kontaktowy Programu Urbact II – rejestracja przez stronę [www.urbact.pl](http://www.urbact.pl)
- 13:00 – 14:00** lunch
- 14:00 – 17:00** Rewitalizacja w miastach. Społeczne konsultacje projektu ustawy o rewitalizacji – Warsztat prowadzony przez Związek Miast Polskich
- 17:00 – 19:00** Współczesne planowanie rozwoju miast – wykład: prof. Winy Maas, komentarz: prof. UG dr hab. Iwona Sagan, dr Maciej Borsia
- 19:00 – 21:00** kolacja na zaproszenie Prezydenta Miasta Katowice

19 kwietnia (piątek), 09:00 – 14:30

#### I blok tematyczny, moderator: dr Jan Olbrycht

- 09:00 – 09:45** otwarcie konferencji – dr Jan Olbrycht (Poseł do PE), Piotr Uszok (Prezydent Miasta Katowice), Elżbieta Bieńkowska (Minister Rozwoju Regionalnego)
- 09:45 – 11:00** *Polityka miejska – programowanie, instrumenty finansowe* – dr Jan Olbrycht (Poseł do PE), Władysław Piskorz (Komisja Europejska DG REGIO), Piotr Żuber (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego)
- 11:00 – 11:30** dyskusja
- 11:30 – 12:00** przerwa kawowa

#### II blok tematyczny, moderator: dr Jan Olbrycht

- 12:00 – 13:30** *Miasta Polskie w Polityce Spójności – wdrażanie, finansowanie, instrumenty finansowe* – Piotr Żuber (MRR), Arkadiusz Godlewski (ZMP), Jarosław Beldowski (BGK)
- 13:30 – 14:00** dyskusja

## X EDYCJA KONFERENCJI „PR W SAMORZĄDZIE I ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ” *pod hasłem: Zobacz jak zmienia się miasto!*

Katowice, 22-24 maja 2013 r.

3 kluczowe tematy:

- Tajniki nowych technik i metod komunikacji (1 dzień Konferencji)
- Marketing polityczny (2 dzień Konferencji)
- Marketing miejsc (3 dzień Konferencji)

**Organizatorzy: Grupa PRC i Urząd Miasta Katowice**  
**Patronat Związku Miast Polskich**

Więcej informacji - [www.prwsamorzadzcie.pl](http://www.prwsamorzadzcie.pl)



„Samorząd Miejski” - miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Adres wydawcy: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań.

„Samorząd Miejski” redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nac.,  
Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak. Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński.

Adres redakcji: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60,

[http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorzadz\\_miejski.html](http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorzadz_miejski.html), e-mail: [redakcja@zmp.poznan.pl](mailto:redakcja@zmp.poznan.pl)